

Az Aggteleki cseppkőbarlang határátlépési problémája.

A nemzetközi kongresszuson előadta: Dr. Dobiecki Sándor.

A legközelebbi múltnak, pontosan a múlt hónapnak világeseeményei közt nem utolsó helyen áll két, egymástól eléggé különböző természetű és jelentőségű, de mégis egyaránt mindenkit érdeklő teljesítménye az emberi akaratnak és szervezőerőnek: az egyik az olasz Flotta Azzurrea kétszeres óceánrepülése, a másik a cserkészek világjamboreeja Gödöllőn. Két dolog, amiről egy időben írtak a világ összes lapjai és amiket talán még senki sem merésztelt párhuzamba állítani, pedig annyi bennük a rokonvonás! Egyik sem pusztán sporteseemény, mint pl. a múlt év nyarat uraló Olimpiász sem volt tisztára csak a világ sportolójának találkozása és versengése. De ha szabad fokozatokat megállapítanom, talán ez az idei két esemény kissé tovább lépett azon az úton, ahol a tisztán testi kultúrából, a sportszerű teljesítményből az egész emberiséget érdeklő morális teljesítmény lesz.

A turisták előtt nem kell sokat bizonyítanom, hogy a legideálisabb értelemben vett turistaság is ezen az úton halad, hogy nem csupán sportnak érzi azt, amit művel, hanem az egyetemes emberi cél érdekében végzett, a haladást előmozdító, inkább erkölcsi, mint testi teljesítménynek. Vagy lehet-e pusztán sportnak tekinteni egy olyan mozgalmat, amelyben annyi az akaratot, erkölcsi erőt, emberi együttérzést és nemzetközi szolidaritást fejlesztő elem, annyi a tudományos kutatást előkészítő és elősegítő készség, mint a turistaságban? Valóban, alig lehet még egy olyan ágát találni az emberiség szabadon választott, nem hivatásszerű tevékenységének, amely oly sok tudományágnak adna hasznos ösztönzést, önzetlen segítőtársakat és a lelkes érdeklődők olyan hatalmas légiját biztosítaná, mint a turisták tábora, amely még ezenkívül a maga nemzetközi szervezete útján az így elért eredményeket igazán az emberiség közkinésévé igyekszik tenni.

A hegyek világának föltárása, megismerése, a természettudományoknak jóformán minden ága, a geológia, geográfia, meteorológia, a barlangismeret és még annyi más lépked azokban a nyomokban, amelyeket a természet szűz talajába, a hómezőkbe, a glecserek jegébe, sivatagok homokjába, barlangok ismeretlen, sötét mélyébe a természetért rajongó turisták tapostak elsőnek.

Ez az önzetlen rajongás a természet titkainak megismerése iránt vezette már régóta a kutató kedvű turistákat a barlangok föltárására, ami azután annyi hasznot hajtott a tudományak és nem utolsó sorban az idegenforgalomnak. Mindenki, aki itt jelen van, ismeri — legalább névről — azt a nagyszerű barlangrendszert, amely nem messze innét, Postumiónál várja és vonzza évente az érdeklődők százazreit és amely hatalmas terjedelménél, páratlan természeti szépségénél és nagyszerű idegenforgalmi berendezéseinél fogva méltán nevezhető Európa legismertebb és legnevezetesebb barlangjának.

Terjedelemre nem kisebb, de sajnos, sokkal kevésbé ismert, hasonló barlangrendszer fekszik Közép-Európában, a Magyarországot Csehszlovákiától elválasztó határ mentén, amelynek föltárására mindenben áll az, amit a turisták úttörő munkájáról volt szerencsénk mondani. Ennek a rendszernek egy kb. 10 km-nyi része Baradla néven ismeretes már száz éve. Hosszú évtizedeken keresztül csupán gyéren látogatták, mivel egyrészt a fő forgalmi vonalaktól kissé távolabb esik, másrészt éppen a gyér látogatottság folytán nem

rendelkezett a barlang azokkal az anyagi forrásokkal, amelyek modern értelemben való kényelmes látogatását elősegítették volna. A legutóbbi évtizedben ez irányban is sok történet és jelenleg is több irányban folynak ilyen célú akciók.

Ami azonban a kérdést sokkal érdekesebbé és fontosabbá teszi, az a következő: A Baradla közelében, a csehszlovákiai Husosovo (magyarul Hosszúszó) község határában 1926-ban egy, a Baradlához mindben hasonló cseppkőbarlangot fedeztek fel, amelyet 7 kilométert meghaladó hosszúságban föltártak s amely hála több szerencsés körülménynek és az erre illetékes tényezők összefogásának, ma már jelentős látogatottságnak örvend. A Baradlához való közelsége és hasonló jellege készítette a magyar Kessler Hubertet, hogy a Budapesti Egyetemi Turista Egylet, a Magyarországi Kárpát Egylet és Budapest székesfőváros anyagi támogatását kieszközölve, 1931 végén és folytatólag 1932 nyarán nagy leleményességgel és bátorsággal kieroszakolja a föld- sőt vízalatti átjárást a két barlangrendszer közt. Aki ismeri a barlangok föltárásának történetét, tudja, hogy ez a kutató munka mindig hasonló fáradalmakkal és veszélyekkel jár, viszont, hogy az egyszer így felkutatott és megállapított utaknak járhatóvá tétele már csak idő és pénz kérdése. A bátor kutató ezúttal ismét igazi turista lelkesedéssel lépkedett a tudomány és az idegenforgalmi lehetőségek előtt, kijelölve azt az utat, amelyen mindkettő bizonyára követni fogja. Kessler Hubert bebizonyította, hogy a Baradla (amelyet Magyarországon jobban ismernek „Aggteleki barlang” néven) összefügg, illetve egy rendszert alkot a Hosszúszó mellett fekvő, úgynevezett „Domica”-barlanggal és hogy ez az így egy barlangrendszernek elismerendő földalatti hálózat eddig feltárt, húsz kilométert meghaladó természetesen összefüggő terjedelmével a világ legnagyobb ismert cseppkőbarlangja. Beszámolójából legyen szabad idéznem a következő sorokat:

„Egyértelműleg megállapítottuk tehát, hogy az aggteleki barlangrendszer egy húsz kilométert meghaladó egyetlen, óriási vízlevezető csövet alkot, továbbá, hogy a levezetett összes vízmennyiség földfeletti eredetű, mégpedig a Hosszúszó, Kecső, Aggtelek és Jósza környékbeli községek határából származó csapadékvíz, ami két tó és öt víznyelő töbrő útján jut a barlangba.”

Már a Domica föltárásakor fölmerült a Baradlához vezető összeköttetés lehetőségének gondolata és a Budapesten tartott, 1931. évi Nemzetközi Turistakongresszus már érdeklődéssel hallgatta meg Dr. Kaffka Péter előadását, amelyben az előrelátott probléma megoldására egy nemzetközi bizottság létesítését javasolta. Bár ez a bizottság akkor nem jött létre, örömmel kell megállapítanunk, hogy több, ugyanakkor fölemlített, hasonló határmenti turistaprobléma nyert azóta megoldást. Így a legutóbbi időben rendezték az olasz-osztrák határvonal mentén fekvő alpesi hágók turistaforgalmának kérdését, amit két év előtt éppen Dr. Kaffka fentemlített előadása kapasan tett szóvá Budapesten is a DÖAV jelenvolt képviselője. Ha ez a sokkal kiterjedtebb és bonyolultabb kérdés — ilyen, aránylag rövid idő alatt — kielégítő megoldáshoz tudott jutni, bizonyára senki sem fogja túlmerész reménységnek és kívánságnak tartani, hogy az imént vázolt barlangrendszeren keresztül és a barlang két ország területére eső bejáratai között a föld felett is való határátlépés lehetősége mielőbb biztosíttassék. (Ma t. i. az egymástól alig 1½ kilométerre eső bejáratok között nincs határátlépés és 80 km-t kell kerülnie Bánrévén át annak, aki egyik barlangjárásból a másikba akar jutni.) Annnyival inkább remélhetjük ezt, mert éppen az egyik érdekelt állam, Csehszlovákiai az, amelynek már több éve szintén fennáll ehhez hasonló, egyezményen alapuló, határmenti turistaforgalmi könnyebbítése a Tátrában, Lengyelország felé. A másik állam, Magyarország részéről bizonyára szintén nem lesz akadálya a kérdés barátságos rendezésének. Az említett két esetben, az olasz-osztrák és cseh-lengyel határ mentén sikerült megtalálni a módját, hogy a turisták megfelelő igazolás és biztosítékok mellett, májdnem akadálytalanul mehessenek át és vissza az országhatárokon, ha ezek különben megnehezítenék számukra a természet összefüggő alkotásainak zavartalan élvezetét. Bizalommal nézünk erre a példára és a Magyar Turista Szövetség nevében tisztelettel a következő javaslatot terjesztjük a Nemzetközi Turista Unió (Kongresszus) elé:

„Mondja ki a kongresszus, hogy a csehszlovák-magyar határt a föld alatt keresztező Baradla—Domica barlangrendszer, amelynek összefüggő, egységes volta kétségkívül megállapított, a nemzetközi turistaság és idegenforgalom, valamint az egyetemes természetkutatás közös értékének tekinti és közkinésévé, valamint hozzáférhetővé tételét minden eszközzel előmozdítandónak tartja. Szükségesnek és kívánatosnak jelenti ki ennél fogva, hogy az idevágó kutatások tovább folytattassanak, minden illetékes és érdekelt tényező által megkönnyíttessenek és hogy így végeredményben a barlangban és annak közvetlen környékén egy olyan rendszere legyen létesíthető a határátlépési könnyítéseknek, amely rendszer lehetővé tegye a teljes, összefüggő Baradla—Domica barlangnak bármely irányban való bejárást minden érdeklődő és kutató részére.”